

Pripremimo se sa Hermanom

Učimo o prirodnim nepogodama

UVODNA RIJEČ

Za DJECU...

DRAGA DJECO,

JESTE LI ČULI ZA POPLAVE, POTRESE, POŽARE ILI KLIZIŠTA?

JESTE LI TAKVE DOGAĐAJE VIDJELI NA TELEVIZIJI ILI STE IH SAMI DOŽIVJELI?

RAČIĆ HERMAN VIDIO JE I OSJETIO NA SVOJOJ KOŽI KAKO JE TO KAĐ TI KUĆU UNIŠTI VJETAR, POPLAVA ILI VATRA. ŠADA NAM HERMAN MOŽE O TOMI PRIČATI. KAO PRVO, ON NE ŽELI DA I VI DOŽIVITE ŠTO JE ON DOŽIVIO. NAŽALOST, PRIRODNE NEPOGODE SE MOGU DOGODITI BILO KADA, ALI MOŽEMO BITI SPREMNI NA NJIH. ONI KOJI ZNAJU ŠTO SE MOŽE DOGODITI MANJE SU POGOĐENI JER ZNAJU KAKO SE ZAŠTITI I ŠTO MORAJU URADITI U SITUACIJAMA PRIRODNIH NEPOGODA.

Za Odrasle...

CARITAS U BOSNI I HERCEGOVINI JE HUMANITARNA ORGANIZACIJA KATOLIČKE CRKVE, ČIJI JE CILJ POMOĆI OSOBAMA U POTREBI, STARIJIM OSOBAMA, OSOBAMA S POSEBNIM POTREBAMA, ŽENAMA, DJECI, RASELJENIMA, OBESPRAVLJENIMA, SIROMAŠNIMA I SVIM LJUDIMA BEZ OBZIRA NA NJIHOVU ETNIČKU, NACIONALNU, KULTURNU ILI RELIGIJSKU PRIPADNOST. CARITAS JE AKTIVAN U BORBI PROTIV TRGOVINE LJUDIMA, ULAŽE NAPORU U EDUKACIJE ODRASLIH, PROMOCIJU SOCIJALNOG PODUZETNIŠTVA I ODRŽIVOG BOLJITKA ZA SVAKOG ČOVJEKA.

PROGRAM ZA **SMANJENJE RIZIKA OD PRIRODNIH NEPOGODA** NASTAO JE NAKON POPLAVA U SVIBNJU 2014. GODINE, A ZA CILJ IMA EDUCIRANJE LOKALNIH ZAJEDNICA O POSTOJANJU OPASNOSTI OD RAZNIH PRIRODNIH NEPOGODA ALI I NEPOGODA KOJE SU IZAZVANE LJUDSKIM FAKTOROM.

PROMJENE OKO NAS SE DOGAĐAJU SVE BRŽE I DINAMIČNIJE, DOK SU PRIRODNE NEPOGODE I DRUGE VRSTE NEPOGODA SVE UČESTALIJE I INTENZIVNIJE. POTREBAN JE TRUD SVIH NAS KAKO BISMO SMANJILI RIZIKE KOJE DONOSE KLIMATSKE PROMJENE KAO I OSTALE PRIRODNE I DRUŠTVENE OKOLNOSTI.

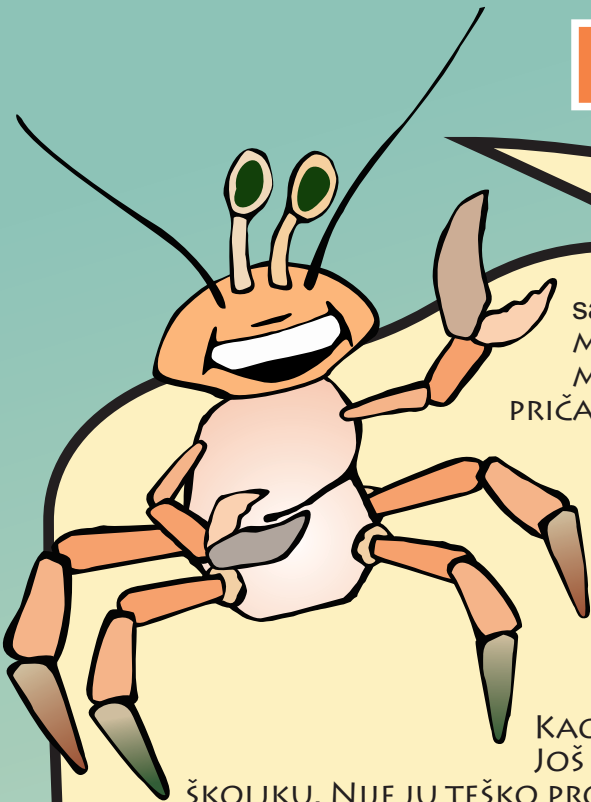
ZNAČAJNA KOMPONENTA OVOG PROGRAMA JE IZGRADNJA SVIJEŠTI O POSTOJANJU RIZIKA OD PRIRODNIH NEPOGODA KOD SVIH GRAĐANA. U TOMI POSEBNU ULOGU IMA OBRAZOVNI SUSTAV, OD OBITELJI I PREDŠKOŠKOG PROGRAMA DO VISOKOŠKOLSKOG OBRAZOVANJA.

NADAMO SE DA ĆE RAČIĆ HERMAN POMOĆI DJECI U RAZUMIJEVANJU PRIRODNIH NEPOGODA I UPOZORITI IH NA ZNAČAJ SIGURNOG PONAŠANJA, RAZVITI KULTURU SAMOPOMOĆI I SOLIDARNOSTI SA SVIMA KOJI SU UGROŽENI RAZNIM OPASNOSTIMA OD NEPOGODA.

CILJ OVE SLIKOVNICE JEST INFORMIRATI DJECU O RAZLIČITIM SITUACIJAMA U KOJIMA SE MOGU NAĆI, KROZ VJEŽBE KOJE SU PRILAGOĐENE NJIHOVOM UZRASTU KAKO BI POSTALI SVJESNI NEKIH OPASNOSTI KOJE IH OKRUŽUJU.

IPAK, DJECA TO NE MOGU SAMA I POSTOJI VELIKI BROJ TEMA O KOJIMA TREBA RAZGOVARATI S NJIMA I ZA KOJE IH JE POTREBNO INFORMIRATI. MOLIMO VAŠ PODRŽITE DJECU I PROĐITE S NJIMA KROZ SVA POGAVLJA SLIKOVNICE O HERMANU. NA OVAJ NAĆIN SVI MOŽEMO BITI SIGURNIJI I SPREMNIJI ZA LAKŠE SUOĆAVANJE S PRIRODNIH NEPOGODAMA I DRUGIM NEŽELJENIM DOGAĐANJIMA.

HERMAN, I POTRAGA ZA ŠKOLJKOM OTPORNOM NA PRIRODNE NEPOGODE

Zdravo. Ja sam RAČIĆ HERMAN. ZNAM ŠTO SADA MISLITE. RAČIĆI NE MOGU PRIČATI! MI MOŽEMO PRIČATI, IAKO OBIČNO PRIČAMO TIHO MEĐU SOBOM.

JA SADA PRIČAM GLASNO JER VAM ŽELIM ISPRIČATI JEDNU PRIČU. MNOGO SAM NAUČIO od kada sam bio MALI RAČIĆ u potrazi za svojom prvom ŠKOLJKOM. ISPRIČAĆU VAM PRIČU O TOME.

KAO PRVO, JESTE LI ZNALI DA SE RAKOVI NE RAĐAJU SA ŠKOLJKOM? JOŠ DOK SMO MALI RAČIĆI, RODITELJI NAS ŠALJU ODABERATI SEBI ŠKOLJKU. NIJE JU TEŠKO PRONAĆI. JER, SVUDA OKO NAS IMA PUNO ŠKOLJKI KOJE MOŽEMO ODABRATI.

RODITELJI SU ME SAVJETOVALI: NE UZIMAJ PREMALU ŠKOLJKU NITI PREVELIKU! I JA SAM MISLIO TO JE SVE ŠTO TREBAM ZNATI.

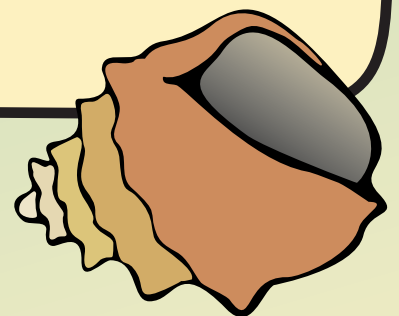
MOJA PRVA ŠKOLJKA NIJE BILA PREVIŠE MALA NI PREVIŠE VELIKA. BILA MI JE BAŠ PO MJERI. MENI SE SVIĐALA NJENA BOJA I MISLIO SAM KAKO ĆU DUGO ŽIVJETI U TOJ ŠKOLJCI. BILO JE TAKO LAKO PRONAĆI DOBRU ŠKOLJKU.

MEĐUTIM, NISAM BIO U PRAVU!

UBRZO NAKON PRONALASKA PRVE ŠKOLJKE, POČEO JE PUHATI SNAŽAN I GROZAN VJETAR. MOGAO SAM ČUTI VJETAR KAKO ZAVIJA OKO MOJE ŠKOLJKE. BILO JE TAKO GLASNO I MORAO SAM SE ČVRSTO DRŽATI ZA GRANU. UŠAO SAM DUBOKO U SVOJU ŠKOLJKU I MISLIO KAKO SAM SIGURAN.

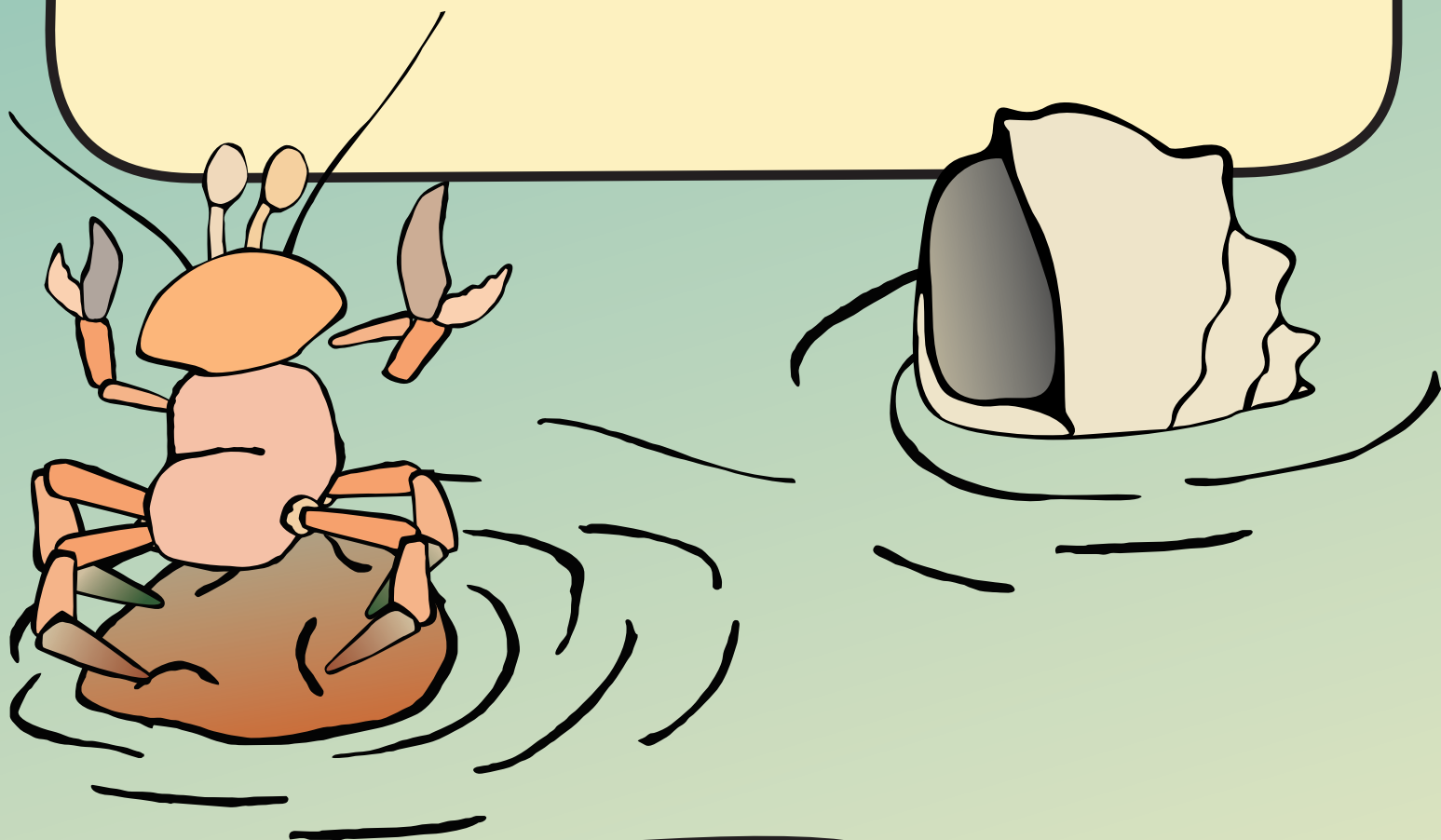
ONDA SE IZNENADA DOGODILO NEŠTO STRAŠNO... VJETAR JE ODNIO MOJU ŠKOLJKU! I VIŠE JE NIKADA NISAM VIDIO!

VJETAR JE BIO VRLO JAK, A JA NISAM PODUZEAO NIŠTA KAKO BIH JE ZAŠTITIO, KAKO BIH ZAŠTITIO SVOJU KUĆU. KADA SE OLUJA STIŠALA KRENUO SAM U POTRAGU ZA DRUGOM ŠKOLJKOM. NADAO SAM SE NAĆI BOLJU ŠKOLJKU. UBRZO SAM PRONAŠAO NOVU ŠKOLJKU. BILA JE LIJEPA I SVIĐALA MI SE. MISLIO SAM OVO ĆE BITI DOBAR DOM ZA MENE. IPAK, OVOG PUTA ĆU SE POTRUDITI DA MOJA ŠKOLJKA IZDRŽI JAKE VJETROVE!

SEBI SAM UGRADIO DRŽAČE PROTIV URAGANA I VJETROVA I NAPRAVIO SVE MJERE ZAŠTITE KAKO BI MOJA ŠKOLJKA BILA ZAŠTIĆENA OD VJETROVA. BIO SAM SRETAN, A MOJ DOM UŠUŠKAN I SIGURAN. BAREM SAM TAKO MISLIO.

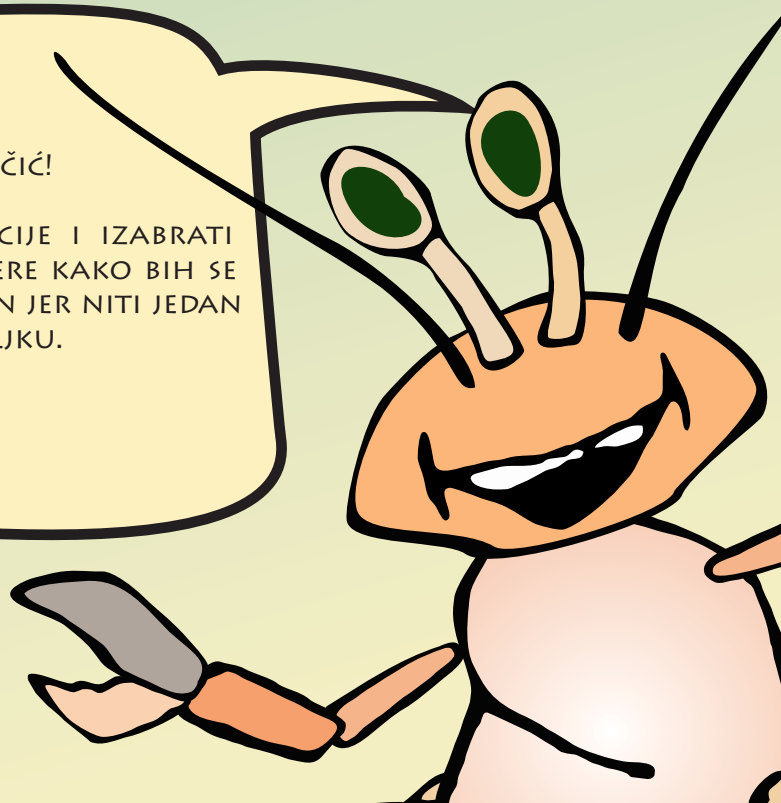
ONDA JE JEDNOG DANA PALA STRAHOVITA KIŠA. PADALA JE I PADALA, IZGLEDALO JE KAO DA PADA VEĆ DANIMA. OSTAO SAM U SVOJOJ ŠKOLJCI GDJE JE BILO TOPLO I SUHO ALI SAMO JEDNO VRIJEME. RAZINA VODE JE PORASLA I SLJEDEĆE ČEGA SE SJEĆAM BILO JE CIJELO SUSJEDSTVO POD VODOM.

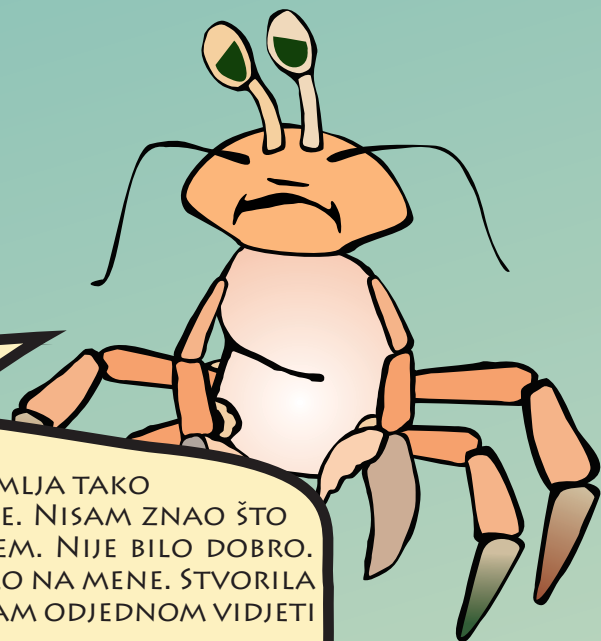
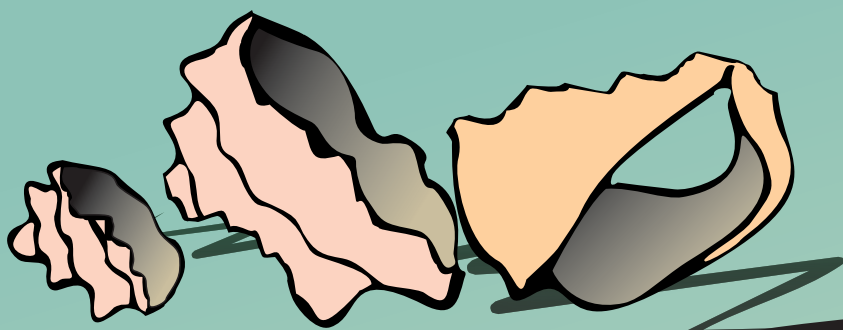

KLADIM SE DA NISTE ZNALI KOLIKO JE TEŠKO BITI RAČIĆ!

ČVRSTO SAM ODLUČIO NAUČITI SVE SVOJE LEKCIJE I IZABRATI NAJBOLJU ŠKOLJKU. I OPET SAM PODUZEAO SVE MJERE KAKO BIH SE ZAŠTITIO OD VJETROVA I POPLAVA. BIO SAM SRETAN JER NITI JEDAN VJETAR ILI POPLAVA NISU MOGLI OŠTETITI MOJU ŠKOLJKU.

POSLIJE SVEGA, I NIJE BILO TEŠKO BITI RAČIĆ!

SVE JE BILO U REDU NEKO VRIJEME. ONDA SE JEDNOGA DANA ZEMLJA TAKO STRAŠNO ZATRESLA. ISPOD MENE JE SVE GRMJELO I POMJERALO SE. NISAM ZNAO ŠTO NAPRAVITI. OSTAO SAM U SVOJOJ ŠKOLJCI I NADAO SE NAJBOLJEM. NIJE BILO DOBRO. ŠTVARI OKO MENE SU POČELE PADATI I PREVRTATI SE I NEŠTO JE PALO NA MENE. ŠTVORILA SE OGROMNA PUKOTINA NA MOJOJ PRELIJEPOJ ŠKOLJCI I MOGAO SAM ODJEDNOM VIDJETI ŠTO SE DOGAĐA VANI.
BILO JE STRAŠNO I BIO SAM LJUT. ZAŠTO SE OVAKVE ŠTVARI DOGAĐAJU IZNOVA I IZNOVA?

OPET SAM POČEO POTRAGU ZA NOVOM ŠKOLJKOM. POBRINUO SAM SE DA ŠKOLJKA:

- NE BUDE PREMALA
- NE BUDE PREVELIKA
- DA BUDE OTPORNA NA VJETAR
- DA BUDE OTPORNA NA POPLAVU
- DA BUDE OTPORNA NA POTRESE

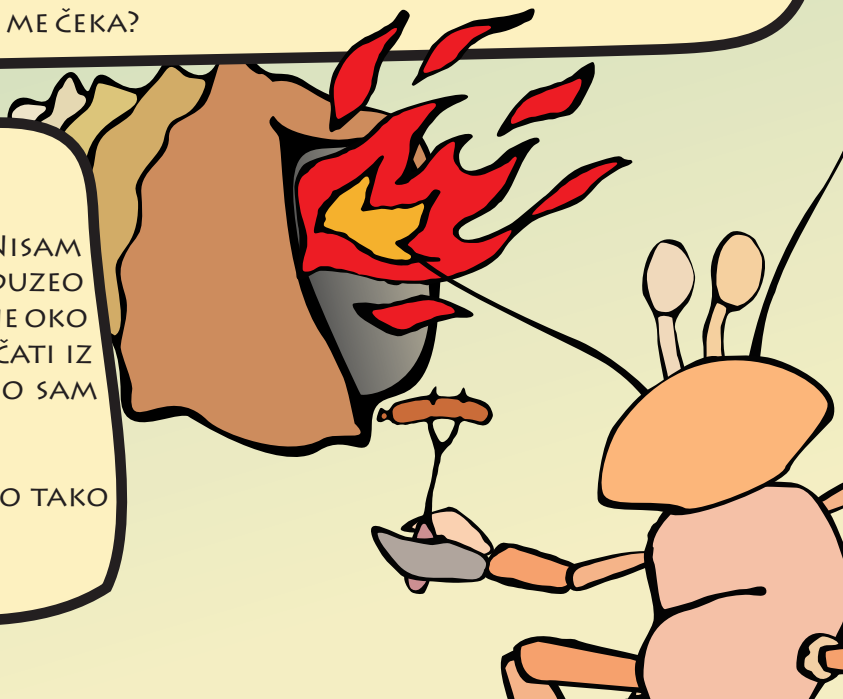
DVA PUTA SAM PROVJERAVAO SVOJU ŠKOLJKU. PROČITAO SAM SVE IZVJEŠTAJE IZ KOJIH SAM MOGAO UČITI I NAUČITI KAKO BITI OTPORAN NA PRIRODNE NEPOGODE. NEKE ŠTVARI SU BILE JEDNOSTAVNE, A NEKE SU BILE TEŽE I MORAO SAM POTRAŽITI POMOĆ. SVE U SVEMU, NIJE BILO TEŠKO. I VRIJEDILO JE ULOŽITI MALO VREMENA I TRUDA NA TO.

NA KRAJU SAM BIO SIGURAN U SVOJOJ ŠKOLJCI. VJETAR JE JAKO PUHAO, ALI NIJE ODNIO KUĆICU. RAZINA VODE JE PORASLA ALI MOJA ŠKOLJKA JE OSTALA SUHA, I KADA SE ZEMLJA TRESLA MOJA KUĆA JE OSTALA U JEDNOM KOMADU.
PONOVRNO JE BILO LIJEPO BITI RAČIĆ. ŠKRASIO SAM SE I UŽIVAO U LIJEPOM ŽIVOTU.

KAKO SAM MOGAO ZNATI ŠTO ME ČEKA?

TOG LIJEPOG LJETNOG DANA, ROŠTILJAO SAM SA PRIJATELJIMA I DOBRO SMO SE ZABAVLJALI. IZNENADA, MOJU ŠKOLJKU JE ZAHVATIO POŽAR. NISAM IMAO APARAT ZA GAŠENJE POŽARA I NISAM PODUZEO NIŠTA KAKO BIH SPRIJEČIO TAKVO ŠTO, SUHE GRANE OKO ŠKOLJKE NISU BILE POSJEČENE. MORAO SAM ISTRČATI IZ ŠKOLJKE I OSTAVITI JE! SVE JE BILO UNIŠTENO! BIO SAM TAKO TUŽAN!

MOJA SPECIJALNA ŠKOLJKA, NA KOJOJ SAM RADIO TAKO VRIJEDNO, PONOVRNO JE BILA UNIŠTENNA.

ZATO SAM OVOG PUTA TRAŽIO NOVU ŠKOLJKU I PAZIO SAM:

- DA NIJE PREVELIKA
- DA NIJE PREMALA
- DA BUDE OTPORNA NA VJETROVE
- DA BUDE OTPORNA NA POPLAVE
- DA MOŽE IZDRŽATI SVAKI POTRES
- I DA JE OTPORNA NA VATRU

ZNAO SAM DA SAM SAD SIGURAN I DA SAM SVOJE LEKCIJE NAUČIO. MOJA ŠKOLJKA JE BILA U POTPUNOSTI OTPORNA NA PRIRODNE NEPOGODE.

ALI SAM ONDA SHVATIO DA DRUGI RAKOVI KAO JA NE ZNAJU SVE OVO ŠTO SAM JA NAUČIO. NI DRUGI LJUDI, POPUT VAS, NISU ZNALI ONO ŠTO SAM JA NAUČIO. TO JE RAZLOG ZAŠTO JA GOVORIM GLASNO. NAUČIO SAM KOLIKO JE VAŽNO BITI OTPORAN I SIGURAN OD PRIRODNIH NEPOGODA.

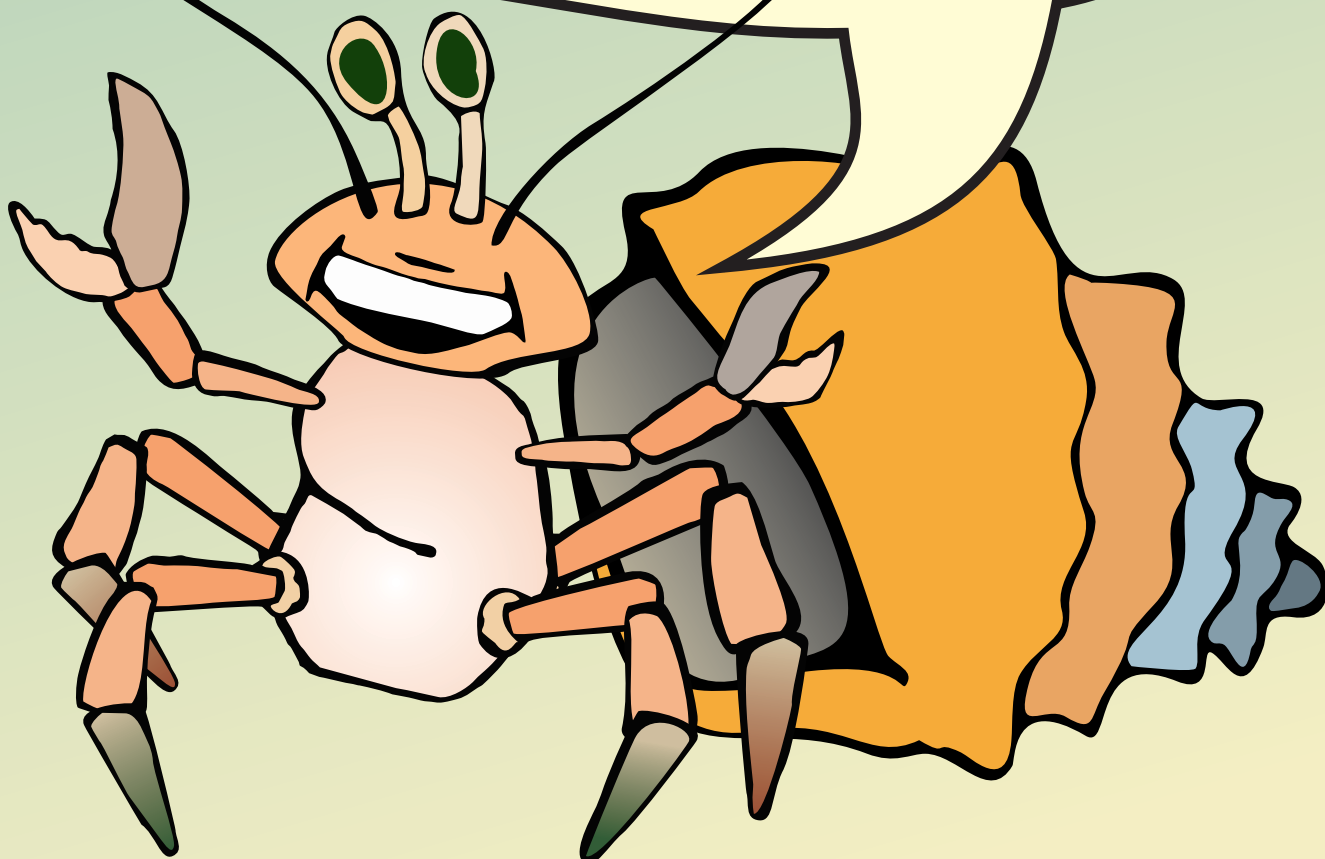
SADA SEBE ZOVEM HERMAN, P.V.R., POSEBNO VAŽAN RAČIĆ. PUTUJEM I SVIMA GOVORIM O SMANJENJU RIZIKA OD PRIRODNIH NEPOGODA.

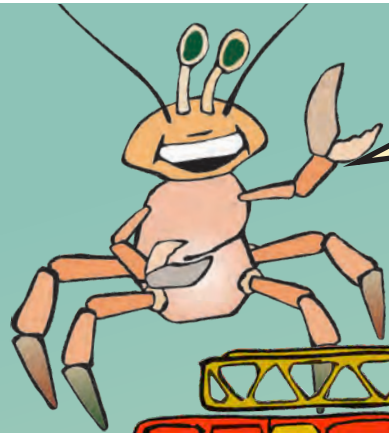
VI MI SE MOŽETE PRIDRUŽITI. OTKRIJTE PRIRODNE NEPOGODE KOJE BI SE MOGLE DOGODITI U VAŠEM SUSJEDSTVU I NAUČITE KAKO MOŽETE OSIGURATI SVOJ DOM, SEBE I OBITELJ.

JA SAD MORAM IĆI. IMA MNOGO LJUDI KOJI NE ZNAJU KAKO ZAŠTITI SEBE OD PRIRODNIH NEPOGODA. POMOZITE MI DA SVI ČUJU MOJU PRIČU. ISPRIČAJTE JE SVIMA.

SLJEDEĆI PUT KADA SRETNETE RAČIĆA, ZASTANITE I ŠAPNITE MU „ZDRAVO“.

TO BIH MOGAO BITI BAŠ JA!

NA SREĆU, MI SE NE MORAMO SAMI SNALAZITI. IMA MNOGO LJUDI, INSTITUCIJA I ORGANIZACIJA KOJE NAM POMAŽU.

HITNA POMOĆ:

HITNA POMOĆ PREVOZI POVRIJEĐENE I BOLESNE DO BOLNICE I PRUŽA PRVU POMOĆ. NAVEDITE BAREM TRI SITUACIJE GDJE JE POTREBNA INTERVENCIJA HITNE POMOĆI:

VATROGASCI:

VATROGASCI GASE POŽARE, SPAŠAVAJU Ljudske ŽIVOTE I STVARI U DRUGIM IZVANREDNIM SITUACIJAMA. NAVEDITE BAREM TRI SITUACIJE U KOJIMA VATROGASCI INTERVENIRAJU:

VOJSKA:

VOJSKA INTERVENIRA NAKON PRIRODNIH NEPOGODA I KADA JE POTREBNA TEŠKA OPREMA I MNOGO LJUDI. NAVEDITE BAREM TRI SITUACIJE U KOJIMA VOJSKA INTERVENIRA:

CIVILNA ZAŠTITA:

ONI PODUZIMAJU NEOPHODNE MJERE ZA EVAKUACIJU U SLUČAJU PRIRODNE NEPOGODE I PRUŽAJU PODRŠKU STANOVNIŠTVU. NAVEDITE BAREM TRI SITUACIJE U KOJIMA CIVILNA ZAŠTITA INTERVENIRA:

ORGANIZACIJE

(na primjer Caritas)

PRUŽAJU HUMANITARNU POMOĆ ALI POMOĆ STANOVNIŠTVU POGODENOM PRIRODNOB NEPOGODOM. NAVEDITE BAREM TRI SITUACIJE U KOJIMA ORGANIZACIJE INTERVENIRAJU:

AKO VAM JE POTREBNA POMOĆ, A NEMA ODRASLIH U BLIZINI DA VAM POMOGNU, NAZOVITE:

121

(BROJ ZA IZVANREDNE SITUACIJE)

PRIRODNE NEPOGODE SU VRLO ČESTA POJAVA U BIH

NAŠA DRŽAVA IZLOŽENA JE VELIKOM BROJU PRIRODNIH NEPOGODA: POPLAVE, SUŠE, POTRESI, KLIZIŠTA, ŠUMSKI POŽARI. MEĐUTIM NAJVEĆA OPASNOST PRIJETI OD POPLAVA. BOSNA I HERCEGOVINA JE VRLO BOGATA VODOM, ALI I UGROŽENA OD NJE U ISTO VRIJEME. PODACI POKAZUJU DA SU NAJČEŠĆE PRIRODNE NEPOGODE: POPLAVE, POŽARI, SUŠE, POTRESI I KLIZIŠTA. SVE UČESTALIJI PROBLEM SU I EKSTREMNI VREMENSKI UVJETI.

POPLAVE U POSAVINI

PROBIJENA BRANA NA SAVI PROUZROČILA JE POPLAVE KATASTROFALNIH RAZMJERA U POSAVSKOM KRAJU. U OPĆINAMA ORAŠJE I ODŽAK STANOVNIŠTVO JE BILO UGROŽENO POPLAVOM. NAJTEŽA SITUACIJA BILA JE U KOPANICAMA, JENJIĆU I VIDOVICAMA GDJE JE VODA DOSEZALA NA POJEDINIM MJESTIMA I DO 2 METRA VISINE. EVAKUACIJA STANOVNIŠTVA JE BILA NEOPHODNA IZ KUĆA PRIZEMNICA KOJE SU DO KROVA BILE POD VODOM.

DOBOJ

RIJEKA BOSNA POPLAVILA JE VELIKOM BRZINOM GRAD DOBOJ I OKOLNA MJESTA. RAZINA VODE U GRADSKOM DIJELU DOBOJA BILA VIŠE OD 2 METRA I DOSEZALA DO DRUGOG, A NEGDJE I TREĆEG KATA NEBODERA. BRZO NADIRANJE VODE PROUZROČILO JE GUBITKE LJUDSKIH ŽIVOTA. GRAD JE OSTAO BEZ STRUJE I VODE NEKO VRIJEME.

BANJA LUKA

RIJEKA VRBAS POPLAVILA JE UŽU JEZGRU GRADA BANJA LUKE ALI I OKOLNA MJESTA KOTOR VAROŠ I PRIJEDOR. PORED VELIKOG BROJA KUĆA KOJE SU TADA OŠTEĆENE, POPLAVA JE UNIŠTILA I VELIKE POVRŠINE POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA I UNIŠTILA JE USJEVE STANOVNIŠTVU KOJE SE BAVI POLJOPRIVREDNOM PROIZVODNJOM.

POPLAVE 2014.

NAKON VIŠEDNEVNIH PADALINA RIJEKE SAVA, BOSNA I VRBAS KAO I NEKE MANJE RIJEKE IZLILE SU SE I UZROKOVALE NEZAPAMĆENE POPLAVE NA 30% TERITORIJA BOSNE I HERCEGOVINE U SVIBNJU 2014. GODINE. PREKO 45.000 OBJEKATA JE OŠTEĆENO ILI UNIŠTENO, 15.000 OSOBA JE EVAKUIRANO IZ DOMOVA U KOLEKTIVNE SMJEŠTAJE DOK JE MILIJUN OSOBA DIREKTNO ILI INDIRECTNO POGOĐENO NEPOGODOM.

POKRENUTO JE 4.000 KLIZIŠTA VEĆIH I MANJIH RAZMJERA I NA DESETINE KUĆA JE OŠTEĆENO ILI UNIŠTENO, NEUPOTREBLJIVO ZA ŽIVOT. NEKA KLIZIŠTA UNIŠTILA SU CIJELO SELO, KAO ŠTO JE SLUČAJ U SELU ŽELJEZNO POLJE. VELIKI BROJ USTANOVA, ŠKOLA I DOMOVA ZDRAVLJA JE POPLAVLJENO, KAO I 40.000 HEKTARA POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA.

POŽARI U HERCEGOVINI
SVAKE GODINE U HERCEGOVINI NEPAŽNJOM LJUDI ILI PRIRODNIM UTJECAJIMA I TOPLOTNIM UDARIMA POŽARI PUSTOŠE OVAJ DIO BOSNE I HERCEGOVINE. SREĆOM, U POSLEDNJE VRIJEME NEMA LJUDSKIH ŽRTAVA, ALI JE UNIŠTENO JAKO MNOGO ŠUME KAO PRIRODNOG BOGATSTVA.

POTRESI
BOSNA I HERCEGOVINA JE ZEMLJA U RIZIKU OD POTRESA. ZADNI RAZORNI POTRES SE DOGODIO U BANJA LUCI 1969. GODINE MEĐUTIM U BIH SE SVAKODNEVNO BILJEŽE ZEMLJOTRESI OD 2,3 DO 3,7 STUPNJEVA PO RIHTER. JAČI POTRES U BIH ZABIJEŽEN JE 2015. GODINE U ZENICI SJAJINOM OD 4,2 STUPNJA, A U SARAJEVU 4,3 STUPNJA PO RIHTERU KADA JE POČINJENA MATERIJALNA ŠTETA, ALI LJUDSKIH ŽRTAVA NIJE BILO.

POPLAVE

POPLAVE SU NAJČEŠĆA PRIRODNA NEPOGODA U BIH I MOGU BITI PROUZROČENE OBILNIM PADALINAMA, OTAPANJEM SNIJEGA, PUCANJEM NASIPA I BRANA. POSTOJI NEKOLIKO VRSTA POPLAVA: RAVNIČARSKE POPLAVE I BUJICE. BUJICE NASTAJU VEOMA BRZO I KRATKO TRAJU, VODA IMA OGROMNU RAZARAJUĆU MOĆ I NOSI SVE PRED SOBOM (ZGRADE, MOSTOVE, DIJELOVE PRUGE, ITD.). ONE SU ČESTE U PLANINSKIM KRAJEVIMA. RAVNIČARSKE POPLAVE SU SPORIJE I OBIČNO NAPREDUJU U PERIODU OD NEKOLIKO DANA.

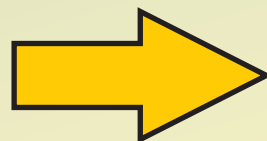
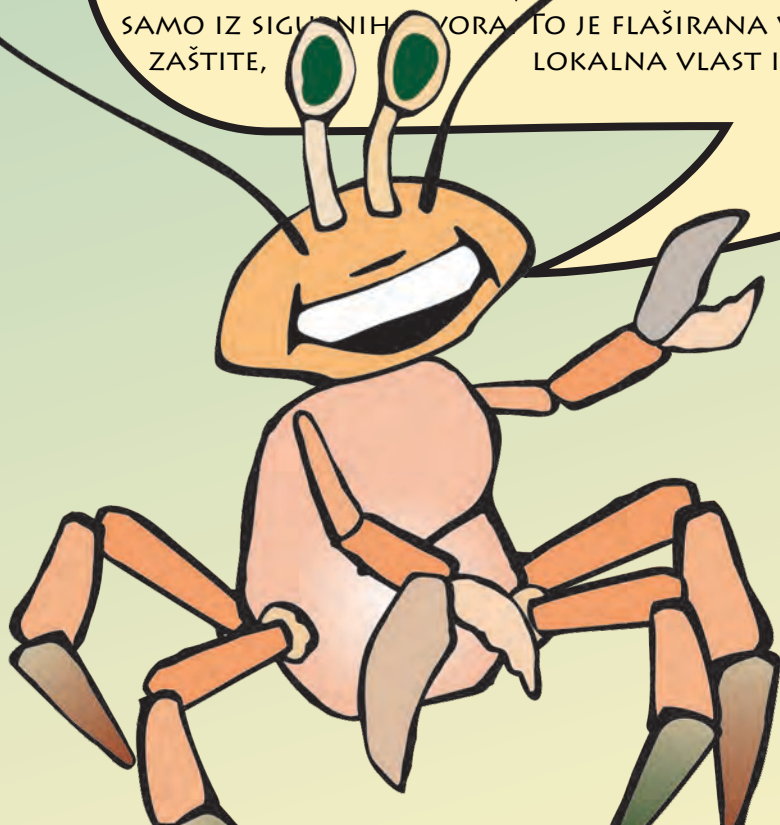
AKO VAS UPOZORE NA MOGUĆU POPLAVU, ILI SE SAMO PLAŠITE DA BI SE MOGLA DOGODITI, PRIČAJTE SA SVOJIM RODITELJIMA ILI NEKOM DRUGOM ODRASLOM OSOBOM.

AKO LOKALNE VLASTI (CIVILNA ZAŠTITA, POLICIJA, ITD.) OBJAVE EVAKUACIJU ZA VAŠE MJESTO, PONESITE SVOJU NAJDRAŽU IGRAČKU A RODITELJE NAPOMENITE PONIJETI DOKUMENTA, NOVAC I OPREMU ZA IZVANREDNE SITUACIJE.

AKO VAS POPLAVA IZNENADI, POKUŠAJTE DOĆI NA UZVIŠENJE (BRDO). AKO NEMATE VREMENA DOĆI DO TAKVOG MJESTA, POPNITE SE NA NAJVIŠI KAT KUĆE, TAVAN ILI ČAK KROV AKO JE KUĆA PRIZEMNA.

IZBJEGAVAJTE ULAZAK U VODU, JER JE VODA PRLJAVA, NE VIDITE ŠTO JE U NJOJ I MOŽETE SE POVRIJEDITI OŠTRIM PREDMETIMA U NJOJ. VODA VISINE 20 CM KOJA NADOLAZI MOŽE ODNIJETI ODRASLU OSOBU.

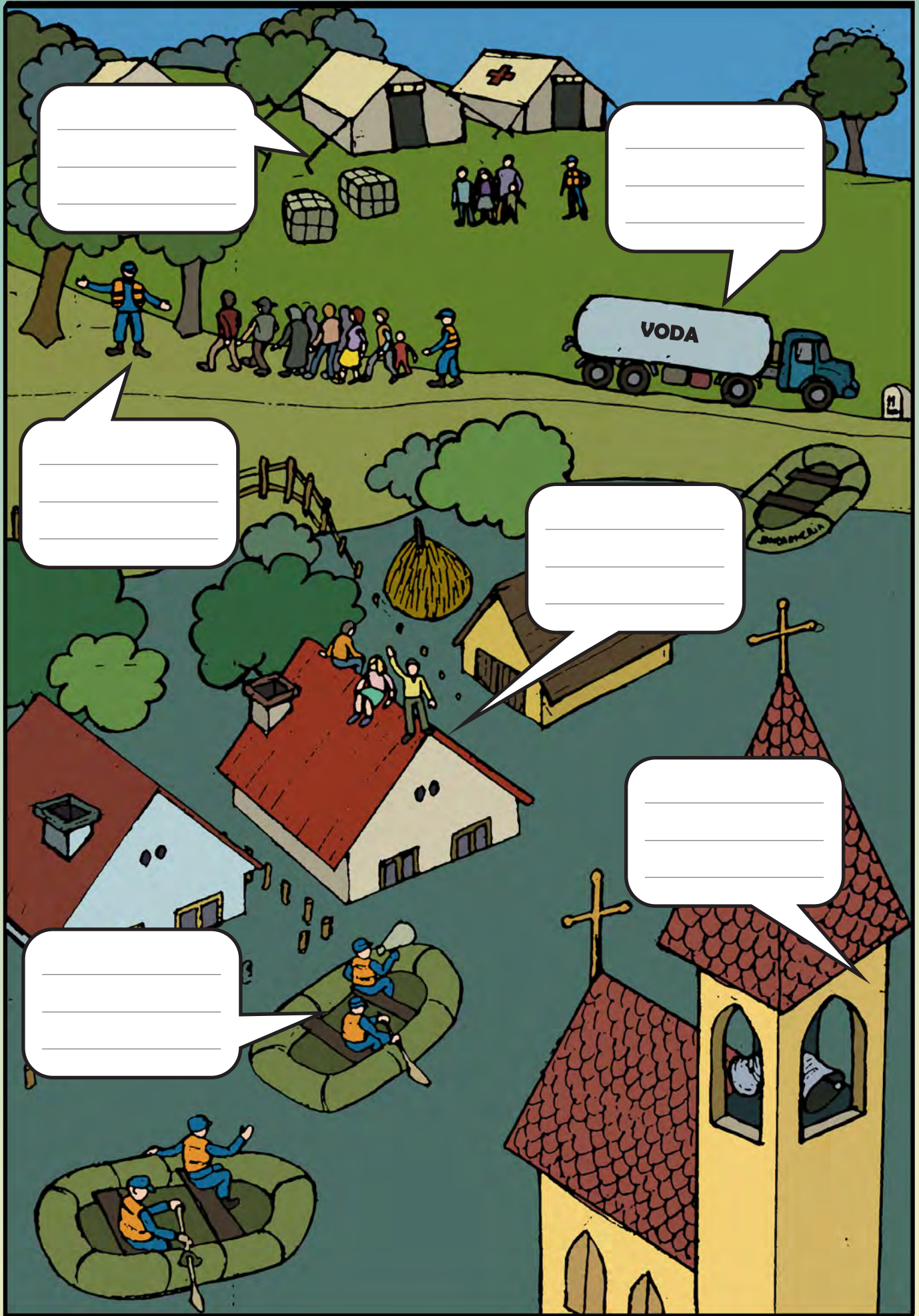
NAKON POPLAVE, VODA IZ BUNARA VIŠE NIJE DOBRA ZA PIĆE. PIJTE VODU SAMO IZ SIGURNIH VORA. TO JE FLAŠIRANA VODA ILI VODA KOJU DIJELE ORGANI CIVILNE ZAŠTITE, LOKALNA VLAST ILI ORGANIZACIJE.

VJEŽBA:

SELO KOJE MOŽETE VIDJETI NA SLICI JE POGOĐENO POPLAVOM. POPUNITE PRAZNINE NA SLICI I KAŽITE ŠTO SE DEŠAVA.

**VJEŽBA SELO KOJE MOŽETE VIDJETI NA SLICI
POGOĐENO JE POPLAVOM. POPUNITE PRAZNINE NA SLICI I
OPIŠITE ŠTO SE DOGAĐA.**

POTRESI

POTRESI SU IZNENADNO PODRHTAVANJE TLA. VANJSKI SLOJ ZEMLJE ČINE POKRETNE TEKTONSKE PLOČE. PLOČE SE NEJEDNAKO POMJERAJU ČIME SE STVARA PRITISAK DUŽ IVICA DOK NE DOĐE DO PUCANJA, I PLOČE SE POČNU LJULJATI. POSLJEDICOM OSLOBAĐANJA ENERGIJE NASTAJU VEĆI ILI MANJI POTRESI.

GLAVNI POTRES JE PRAĆEN MANJIM POTRESIMA, KOJI NASTAJU KADA SE ISPUČALO STJENOVITO TLO POČNE SMIRIVATI I ZAUZIMATI STABILNU POZICIJU.

U VEĆINI SLUČAJEVA, MOŽETE PREPOZNATI POTRES PO „BLAGIM“ POKRETIMA TLA. MOŽETE PRIMIJETITI POMJERANJE BILJAKA, PADANJE STVARI S POLICA, LJULJANJE LUSTERA, A PONEKAD SE ČUJE I JAKI ZVUK.

ZAPAMTITE:
NADITE ZAKLON, KLEKNITE
I ČVRSTO SE DRŽITE UKOLIKO JE
SKLONIŠTE ISPOD STOLA

- AKO STE U KUĆI, SKLONITE SE OD PROZORA. SAKRIJTE SE ISPOD STOLA I NE TRČITE VANI.
- AKO STE VANI, BJEŽITE OD ZGRADA I ELEKTRIČNIH STUPOVA KA OTVORENOM PROSTORU (ŠKOLSKO DVORIŠTE, PARKING, POLJE ILI PARK) I OSTANITE U ČUČEĆEM POLOŽAJU!
- AKO STE U ŠKOLI SAKRIJTE SE ISPOD KLUPE I SLUŠAJTE SVOJE NASTAVNIKE!
- NAKON ZEMLJOTRESA, AKO MOŽETE, POTRAŽITE NEKU ODRASLU OSOBU. AKO STE SE ZAGLAVILI I NE MOŽETE IZAĆI SAMI, SLUŠAJTE I ODGOVARAJTE ONIMA KOJI VAM PRUŽAJU POMOĆ.

POSTOJI VELIKI BROJ NAČINA KAKO IZBJEĆI OPASNOSTI KOJE DONOSI POTRES:

- VISOKI NAMJEŠTAJ I TEŠKI OBJEKTI KOJI VISE NA ZIDU I/ILI SA STROPA BITREBALI BITI DOBRO PRIČVRŠĆENI
- TREBATE ZNATI GDJE SU SIGURNA MJESTA U STANU/KUĆI
- NE STAVLJAJTE TEŠKE OBJEKTE NA VISOKE POLICE (KNJIGE, VAZE SVIJEĆEM, ITD.)
- KREKET NE SMIJE BITI ISPOD PROZORA, TEŠKIH STVARI, OGLEDALA, POLICA S TEŠKIM KNJIGAMA, LUSTERA, ITD.

Lov na opasne predmete

POTRAŽITE OVAKVE PREDMETE U SVOM DOMU. PORED CRTEŽA UPIŠITE GDJE SE SVE MOGU NALAZITI. RAZGOVARAJTE SA SVOJIM RODITELJIMA O NAČINIMA KAKO MOŽETE SVOJ DOM UČINITI SIGURNIM MJESTOM.

Visoke police ili police sa knjigama

Biljke u saksijama koje vise sa plafona

Lampa iznad kreveta

Bojler

Teška slika iznad kreveta

Teški objekti na zidnim policama

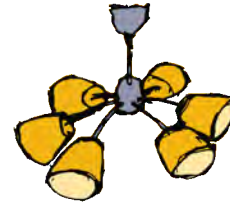
Ogledala na zidovima

Teški objekti iznad kreveta

Luster na plafonu

NACRTAJTE PLAN SVOG DOMA. CRVENOM BOJOM OZNAČITE SVA OPASNA MJESTA I PREDMETE, ZELENUM OZNAČITE SVE SIGURNE ZONE U SLUČAJU POTRESA.

KLIZIŠTA

KLIZIŠTA SU LAGANA ILI IZNENADNA POMJERANJA TLA NA PADINAMA. ZEMLJA SE ODRONJAVA POLAGANO. DO POČETKA KLIZANJA NEKADA MOŽE PROĆI DOSTA VREMENA, A NEKADA SE DOGAĐA VEOMA BRZO. U VEĆINI SLUČAJEVA, DO KLIZANJA DOLAZI NAKON OBILNIH KIŠA ILI NAKON BRZOG OTAPANJA SNIJEGA. NA PADINAMA, ZEMLJA SE KREĆE VELIKOM BRZINOM, UNIŠTAVAJUĆI SVE NA PUTU, ČAK I KUĆE. TO JE RAZLOG ZAŠTO KLIZIŠTA NANOSE VELIKU MATERIJALNU ŠTETU I MOGU BITI UZROK GUBITKA LJUDSKIH ŽIVOTA. KLIZIŠTA SE AKTIVIRAJU KAO POSLJEDICA JAKIH KIŠA, POTRESA, POŽARA, JAKIH ZIMA I SMRZAVANJA, SJEČE ŠUMA, ITD.

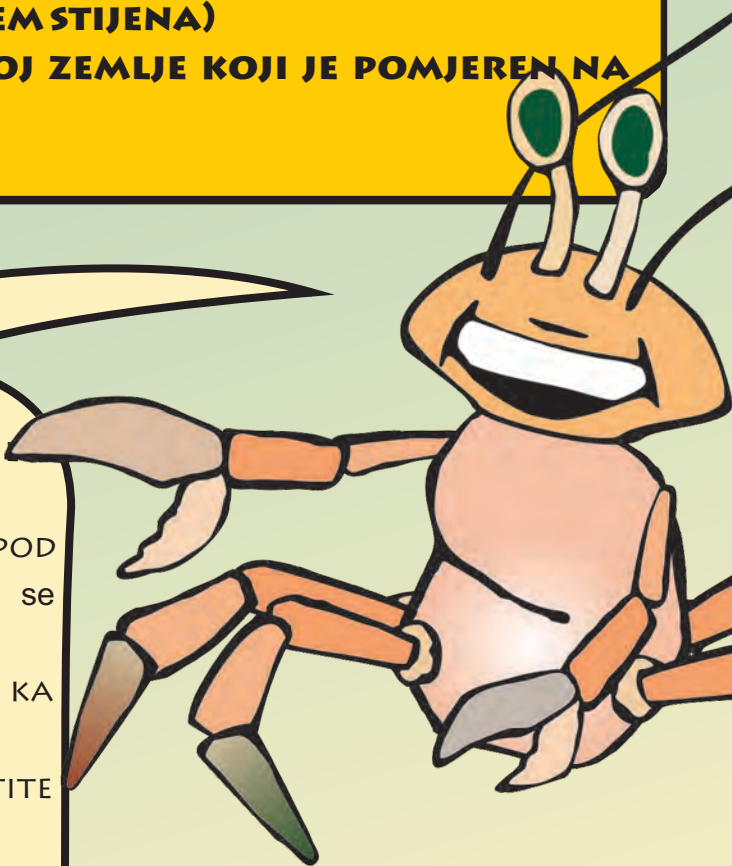
U BIH KLIZIŠTA SU ČESTA POJAVA I MOGU SE JAVITI POSVUDA.

**NEMOJTE ZANEMARITI ZNAKOVE UPOZORENJA.
ONI SE MOGU JAVITI MNOGO PRIJE NASTANKA KLIZIŠTA.**

ZNAKOVİ UPOZORENJA:

- **NOVE PUKOTINE NA FASADI, CIGLAMA ILI TEMELJU**
- **POKIDANE ELEKTRIČNE ŽICE KOJE SU PALE NA ZEMLJU**
- **ŠAVIJENE ILI PORUŠENE OGRADE, STUPOVI I DRVEĆE**
- **NEOBIČNI ZVUKOVI KOJI POSTAJU SVE JAČI (ZVUKOVI KOJI NASTAJU LOMLJENJEM DRVEĆA ILI SUDARANJEM STIJENA)**
- **POVRŠINSKA KLIZIŠTA (KADA JE SLOJ ZEMLJE KOJI JE POMJEREN NA PADINITANJI OD 1,5 M)**

- **AKO STE PRIMIJETILI ZNAKOVE UPOZORENJA, RECITE SVOJIM RODITELJIMA I NEKOJ ODRASLOJ OSOBI!**
- **Ako ste u zatvorenom prostoru, sakrijte se ispod stola ili nečeg čvršćeg i ostanite tu dok se kretanje ne zaustavi!**
- **AKO STE VANI, BJEŽITE OD ZEMLJIŠTA KOJE KLIZI KA NEKOM UZVIŠENJU!**
- **AKO NE MOŽETE TRČATI, KLEKNITE I ZAŠTITITE GLAVU!**
- **ČUVAJTE SE POGOĐENE OBLASTI JER DO KLIZANJA MOŽE PONOVO DOĆI TIJEKOM PRVIH NEKOLIKO SATI ILI DANA NAKON PRVOG KLIZANJA!**

POŽARI

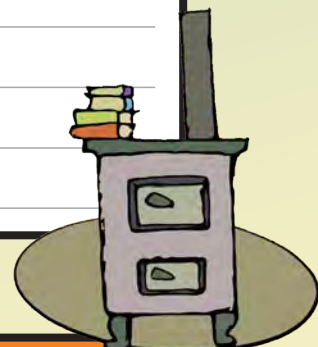
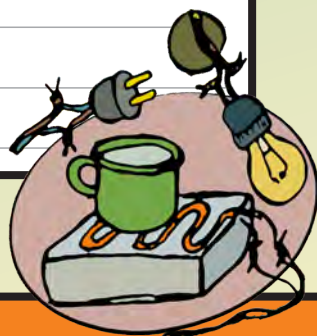
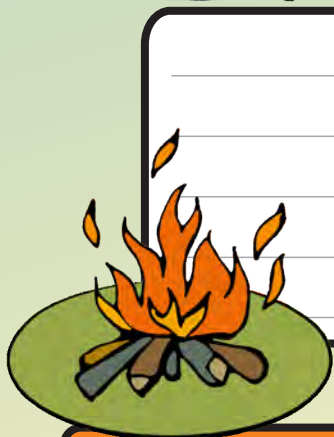
POŽARI SE ČESTO JAVLJAJU I VRLO SU OPASNI. PRILIKOM POŽARA VELIKI BROJ OSOBA MOŽE BITI POVRIJEĐEN ILI ČAK USMRĆEN. POŽARI UNIŠTAVAJU KUĆE I DRUGU IMOVINU.

AKO VAS POŽAR IZNENADI:

- SKLONITE SE DALJE OD VATRE I ZOVITE POMOĆ!
- NE POKUŠAVAJTE SAMI GASITI POŽAR!
- AKO SE NAĐETE U SOBI PUNOJ DIMA, SPUSTITE SE ŠTO BLIŽE PODU KAKO BI IZBJEGLI GUŠENJE!
- AKO POKUŠATE IZAĆI IZ KUĆE, SPUSTITE SE ŠTO BLIŽE ZIDOVIMA KAKO BI IZBJEGLI POVREDU PRI URUŠAVANJU DIJELOVA STROPA!
- Zatvorite vrata prostorije u kojoj je požar jer GA svjež ZRAK održava !
- NIKADA SE NE SAKRIVAJTE!
- AKO STE USPJELI IZAĆI, OSTANITE VANI, NE VRAĆAJTE SE PO STVARI ILI IGRAČKE!

VEĆINU POŽARA IZAZIVA NEPAŽNJA ILI NEPOŠTIVANJE OSNOVNIH PRAVILA. PORED CRTEŽA NAPIŠITE SITUACIJE KOJE SE MORAJU IZBJEGAVATI:

**Ne zaboravite: AKO VAM SE ZAPALI ODJEĆA:
"STANITE, BACITE SE NA POD/ZEMLJU I KOTRLJAJTE SE"**

PRIRODNE NEPOGODE SE ČESTO JAVLJAJU IZNENADA. NEMAMO UVIJEK RANE ZNAKOVE UPOZORENJA. ALI MOŽEMO POČETI RAZMIŠLJATI ŠTO BI SE MOGLO DOGODITI U NAŠEM MJESTU. U BIH POSTOJE OBLASTI GDJE SU PRIRODNE NEPOGODE ČESTE. NA PRIMJER, KUĆA U DOLINI KOJA JE PORED RIJEKE IMA MNOGO VEĆU VJEROJATNOST DA ĆE BITI POPLAVLJENA NEGO ONA KOJA SE NALAZI NA BRDU. POSTOJE PODRUČJA GDJE SU POTRESI ČEŠĆI NEGO U DRUGIM MJESTIMA. ALI U TIM DRUGIM MJESTIMA POSTOJE NEKE DRUGE OPASNOSTI. VRLO JE VAŽNO ZNATI KOJE OPASNOSTI POSTOJE U NAŠIM MJESTIMA I NAŠOJ KUĆI. AKO ZNAMO ŠTO SE MOŽE DOGODITI, ONDA SE BOLJE MOŽEMO PRIPREMITI.

HAJDEMO ZAJEDNO OTKRITI ŠTO SE MOŽE DOGODITI U NAŠIM MJESTIMA!!!

VAŽAN POKAZATELJ OPASNOSTI KOJA PRIJETI SADA JESTE PRIRODNA NEPOGODA KOJA SE DOGODILA U PROŠLOSTI U MJESTU U KOJEM ŽIVITE. PRIČAJTE SA SVOJIM RODITELJIMA ILI BAKOM I DJEDOM I PITAЈTE IH DA VAM PRIČAJU O TOME.

ŠTO SAM JA OTKRIO/LA O PRIRODNIM NEPOGODAMA U MOM MJESTU:

Large empty box with horizontal lines for writing.

POKUŠAJTE SAZNATI NEŠTO O DRUGIM OPASNOSTIMA U SVOM MJESTU. PRIČAJTE O NJIMA U ŠKOLI, VRTIĆU, PITAЈTE RODITELJE I RAZGOVARAJTE S DRUGIM LJUDIMA KOJI MOŽDA ZNAJU NEŠTO O TOME.

PRIRODNA NEPOGODA	VJEROJATNOST		OPIS
	SLABO	JAKO	
POPLAVE			<input type="text"/>
POTRESI			<input type="text"/>
KLIZIŠTA			<input type="text"/>
POŽARI			<input type="text"/>
OPASNE OLUJE			<input type="text"/>
SNJEŽNI NANOSI			<input type="text"/>
NESREĆE			<input type="text"/>
OSTALO			<input type="text"/>

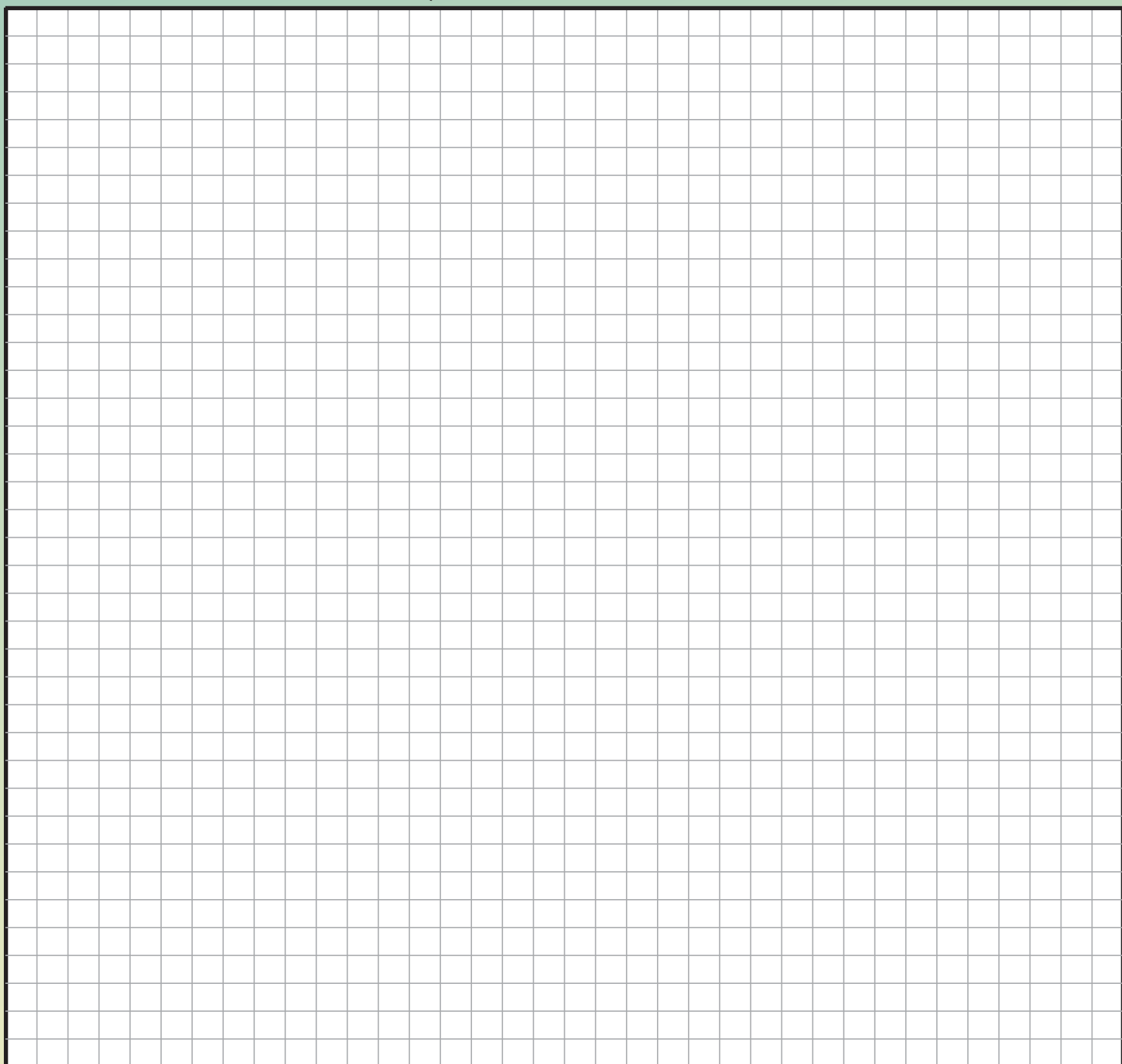
NAŠE MJESTO

PLAN NAŠEG MJESTA MOŽE POMOĆI U PRONALAŽENJU OPASNOSTI I OPASNIH PODRUČJA. TAKAV PLAN SE NAZIVA MAPA RIZIKA. MAPA NAM POKAZUJE ODAKLE DOLAZI OPASNOST (PRIMJER: RIJEKA, POTOK, BRDO NA KOJEM JE VEĆ BILO KLIZANJA ZEMLJE, OPASAN PUT) I KOJA PODRUČJA SU NAJVIŠE POGOĐENA. I NE SAMO TO. PLAN NAM TAKOĐER MOŽE POKAZATI GDJE NAĆI SKLONIŠTE, GDJE SU SIGURNE ZONE I ODAKLE DOLAZI POMOĆ.

ZAJEDNO MOŽEMO PRIPREMITI TAKVU MAPU. KAO PRVO, MORATE DOBRO POZNAVATI SVOJE MJESTO. PROŠETAJTE SVIM ULICAMA PAŽLJIVO PROMATRAJTE I ZABILJEŽITE SVE ŠTO JE VAŽNO. NA VELIKOM PAPIRU NACRTAJTE SVOJE MJESTO: PRVO ULICE I VODENE TOKOVE, VAŽNE ZGRADE. NACRTAJTE SVE OPASNOSTI I OPASNA PODRUČJA NA VAŠOJ MAPI. AKO VAM JE POTREBNA POMOĆ, PITAJTE NEKU ODRASLU OSOBU.

NA KRAJU TAKOĐE PRONAĐITE SIGURNA MESTA, MESTA NA KOJIMA MOŽETE POTRAŽITI SKLONIŠTE U SLUČAJU OPASNOSTI I STAZE KOJE VAS VODE TAMO. NA KRAJU, PRONAĐITE SIGURNA MJESTA, MESTA NA KOJIMA MOŽETE POTRAŽITI

KADA ZAVRŠITE VELIKU MAPU, OVDE MOŽETE NACRTATI MALU PRESLIKU MAPE.

OBITELJSKI PLAN I PRIBOR ZA SLUČAJ OPASNOSTI

NAPIŠITE PLAN

KADA SE DOGODI PRIRODNA NEPOGODA, MI MORAMO REAGIRATI VEOMA BRZO. ČESTO U TAKVIM SITUACIJAMA LJUDI PANIČARE I NE MOGU JASNO RAZMIŠLJATI. ZBOG TOGA JE VAŽNO RAZMISLITI O TOME ŠTO JE NEOPHODNO URADITI SADA KADA IMAMO VREMENA I KADA SMO SMIRENI. VEĆ STE DOBILI „NAŠ PLAN“, TAMO MOŽETE ZAPISATI SVE INFORMACIJE KOJE SU VAM POTREBNE DA BI BILI SPREMNI. MOŽETE SVOJ PLAN IZVJESITI NA NEKO VIDNO MJESTO SVIM UKUĆANIMA.

DA BISTE POPUNILI PLAN, BILO BI DOBRO ZAJEDNO SA SVIM ČLANOVIMA OBITELJI RAZGOVARATI O SVIM PITANJIMA U FORMULARU. AKO IMATE PRAVI ODGOVOR, UPIŠITE GA DIREKTNO U FORMULAR.

JEDNO OD VAŽNIH PITANJA JE KAKO PRONAĆI JEDNI DRUGE POSLIJE NEKE PRIRODNE NEPOGODE.

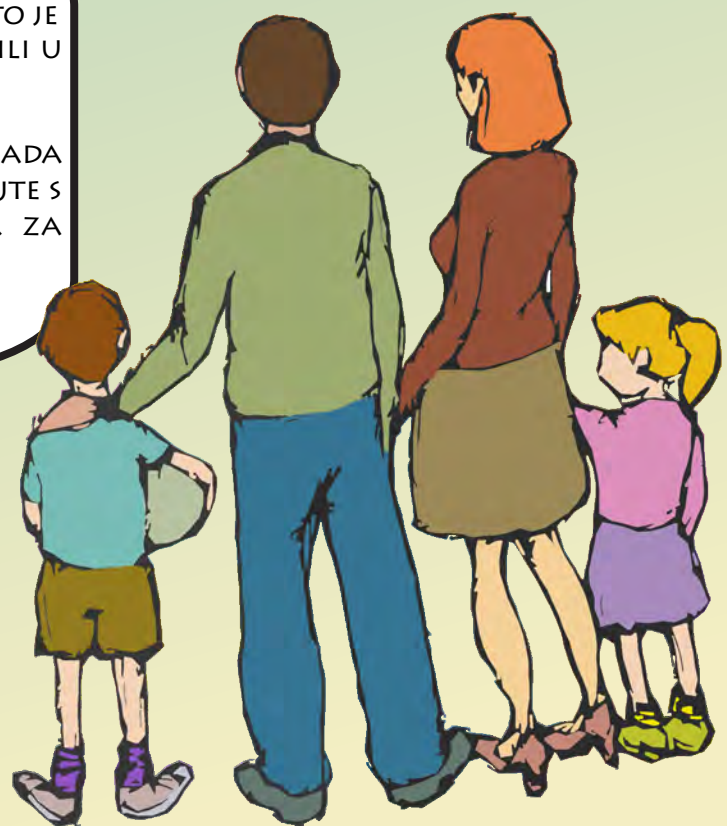
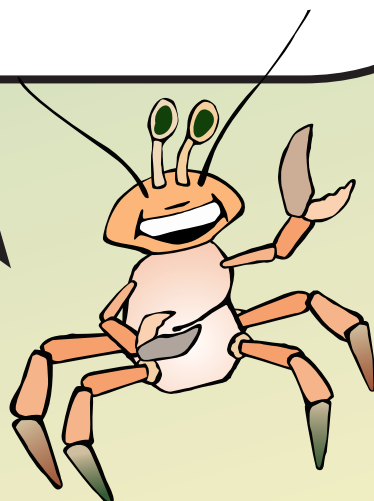
GDJE ĆETE SE NAĆI NAKON PRIRODNE NEPOGODE?

POSTOJI MOGUĆNOST DA NISTE SVI KOD KUĆE KADA SE PRIRODNA NEPOGODA DESI. AKO SE NE MOŽETE NAĆI U KUĆI (ZATO ŠTO JE RECIMO POPLAVLJENA), MOŽETE SE LAKO PRONAĆI AKO STE RANIJE UTVRDILI MJESTO SUSRETA.

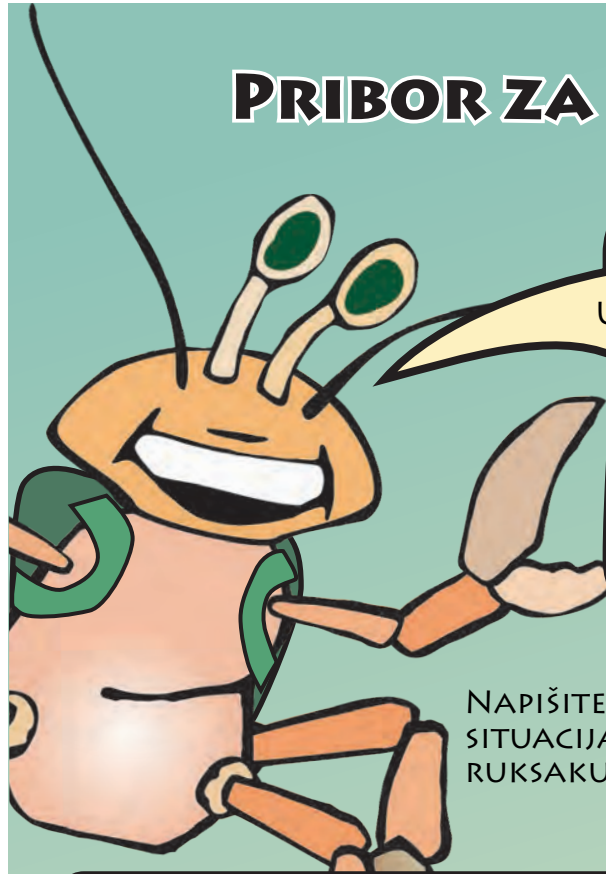
KAKO STUPITI U KONTAKT AKO NE MOŽETE DO MJESTA SUSRETA? U SLUČAJU DA JE DOŠLO DO EVAKUACIJE CIJELOG NASELJA/SELA ILI AKO JE ČLAN OBITELJI VAN GRADA/SELA, KORISNO JE ZNATI KOGA MOŽETE POZVATI I PITATI ZA OSTATAK OBITELJI. UPIŠITE BROJ TELEFONA U VAŠ PLAN I SVE KONTAKT DETALJE.

VEĆ STE NAUČILI DOSTA O PRIRODNIM NEPOGODAMA. ZNATE ŠTO JE POPLAVA, POTRES, KLIZIŠTE ILI POŽAR. I, ŠTO JE JOŠ VAŽNIJE, ZNATE ŠTO UČINITI KAKO BISTE SE ZAŠTITILI U TAKVIM SITUACIJAMA.

JA SAM VAM TAKOĐER REKAO ŠTO SE MENI DOGODILO. SADA JE VRIJEME DA SE VI PRIPREMITE. SAMO NAPRIJED, PRIČAJTE S OBITELJI, PIŠITE PLAN I PRIPREMITE SVOJ PRIBOR ZA IZVANREDNE SITUACIJE.

PRIBOR ZA IZVANREDNE SITUACIJE

U IZVANREDNIM SITUACIJAMA MOŽE SE DOGODITI DA MORATE BRZO NAPUSTITI SVOJU KUĆU I BITI VANI NEKOLIKO DANA. ZBOG TOGA JE VAŽNO IMATI PRIBOR ZA IZVANREDNE SITUACIJE.

NAPIŠITE SVE STVARI KOJE SU NEOPHODNE U IZVANREDNIM SITUACIJAMA I PODVUCITE SVE ŠTO BI PONIJELI SA SOBOM U RUKSAKU AKO BISTE MORALI NAPUSTITI KUĆU.

ODJEĆA

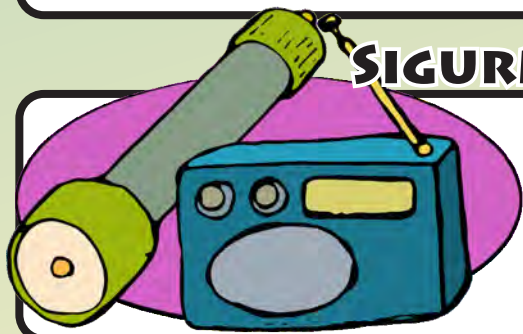
HRANA

OSOBNÁ HIGIJENA

SIGURNOSNA OPREMA

RAZGOVARAJTE S RODITELJIMA O PRIBORU ZA IZVANREDNE SITUACIJE I GDJE ĆETE DRŽATI TE STVARI. CIJELA OBITELJ MOŽE POMOĆI U PRIPREMI PRIBORA!

Objavio: Caritas Bosne i Hercegovine
Originalno izdanje: Caritas Rumunije
Tekst i koncepcija: Thomas Hackl i Ioana Bot
Dizajn: Cristian Gatina
Priča o Hermanu: Holly Harrington (FEMA)

Autorska prava: Caritas Bosne i Hercegovine
Adresa: Mehmed bega Kapetanovića Ljubušaka 6, 71000 Sarajevo
E-mail: caritas@caritas.ba
Tel.: +387 33 206 441